

בַּהֲהוּא רוּחָא דְהָוָה לִיָּהּ, דִּי־עֲבִיד (ד"א ל"ג חד) תְּרִין
נְמוּסִין בְּעֵלְמָא, בַּהֲהוּא רוּחָא.

מַה בְּתִיב וַיֹּאמֶר הַקָּשִׁית לְשֹׂאֵל אִם תִּרְאֶה אֹתִי
לְקַח מֵאֲתָדְךָ יְהִי לְךָ בֶן וְאִם אֵין לֹא יִהְיֶה.
מָאִי טַעְמָא אִם תִּרְאֶה אֹתִי. אֵלָא הָכִי אָמַר לִיָּהּ,
אִם תִּיכּוּל לְמִיָּקָם עַל עֲקָרָא דְרוּחָא דְשַׁבְּקָנָא לְךָ,
בְּשַׁעְתָּא דְאֲתַנְסִיבְנָא מִינְךָ, יְהִא לְךָ בְּדִין. דְהָא כָּל
הָהוּא עֲקָרָא דְרוּחָא בְּשַׁעְתָּא דִּי־סִתְּפֵל בֵּיהּ, כַּד חָמִי
לִיָּהּ לְאֵלֵיהּוּ, יִתְּוִי דְבִיקוּתָא בֵּיהּ, כַּדְקָא יָאוּת. (דד)

קצא ע"א):

תָּא חָזִי, הָאִי מָאן דְאִסְתְּפֵל בְּמָה דְאוּלִּיף מִרְבִּיָּה,
וְחָמִי לִיָּהּ בַּהֲהוּא חֲכַמְתָּא, יְכִיל לְאֲתוּסְפָא
בַּהֲהוּא רוּחָא יִתִּיר. תָּא חָזִי, דְהָא יוֹסֵף בְּכָל מַה
דְאִיְהוּ עֲבִיד, חָזִי חָמִי בְּרוּחָא דְחֲכַמְתָּא לְהָהוּא

לשון הקודש

אותו העקר של הרוח בשעה שיתבונן
בו, באשר יראה את אליהו, תהיה
דבקות בו כראוי.

בא ראה, מי שמסתפל במה שלומד
מרב ורואה אותו באותה החכמה,
יכול להתוסף יותר באותה הרוח. בא
ראה, שהרי יוסף בכל מה שעשה היה
רואה ברוח של החכמה את אותה
הדמות של אביו. היה מתבונן, ומשום

כך בקש ממנו – באותה הרוח שהיתה
לו, שיעשה שתי הנהגות בעולם
באותה הרוח.

מה כתוב? ויאמר הקשית לשאול אם
תראה אתי לקח מאתך יהי לך בן ואם
אין לא יהיה. מה הטעם אם תראה
אתי? אלא אמר לו, אם תוכל לעמד על
עקר הרוח שהשארתי לך בשעה
שאלקת ממך – יהיה לך בנה, שחרי כל

דְּיוֹקְנָא דְאֲבוּי, הָוּה מְסַתְּפֵל. וּבְגִין כֶּךָ הָוּה מְסַתְּיֵעָא
 לִיה מְלָתָא, וְאַתּוּסְפָא לִיה רוּחָא אַחְרָא, בְּנִהִירוֹ
 עֲלָאָה יַתִּיר.

בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לִיה הֵהוּא רָשָׁע, וְהֵינָה גַּפְּן לְפָנֵי,
 אֲזִדְעֻזַּע יוֹסֵף. דְּלֹא הָוּה יַדַּע עַל מַה
 תִּיתִי מְלָה, בִּיּוֹן דְאָמַר וּבְגַפְּן שְׁלֶשָׁה שְׁרִיגִים, מִיַּד
 אַתְעַר רוּחִיה, וְאַתּוּסֵף בְּנִהִירוֹ, וְאַסְתְּפֵל בְּדִיוֹקְנָא
 דְאֲבוּי, כְּדִין אַתְנַהִיר רוּחִיה, וַיַּדַּע מְלָה.

מַה כְּתִיב, וּבְגַפְּן שְׁלֶשָׁה שְׁרִיגִים. אָמַר יוֹסֵף, הָא
 וְדָאֵי בְּשׁוּרָה דְחֶדְוָה בְּשְׁלִימוֹ אִיהוּ, מָאֵי טַעְמָא,
 בְּגִין דְהָאֵי גַּפְּן עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אַתְחַזִּי לִיה,
 וְאַתְבְּשֵׁר יוֹסֵף בְּהָאֵי. וּבְגַפְּן שְׁלֶשָׁה שְׁרִיגִים, אֵלִין
 אִינוּן תְּלָתָא דְרִגִין עֲלָאִין, דְנִפְקִי מֵהָאֵי גַּפְּן, כְּהִנֵּי
 לִיּוֹאֵי וַיִּשְׂרָאֵלִי.

לשון הקודש

מה כתוב? ובגפן שלשה שריגים. אמר
 יוסף, הנה ודאי בשורה של שמחה
 בשלמות היא. מה הטעם? משום
 שהגפן הזו נראית על כנסת ישראל,
 והתבשר יוסף על זה. ובגפן שלשה
 שריגים – אלו הם שלש דרגות עליונות
 שיוצאות מן הגפן הזו, כהנים לויים
 וישראלים.

כך היה הדבר מסתיע לו, ונוספה לו
 רוח אחרת באור יותר עליון.
 בשעה שאמר לו אותו הרשע והנה גפן
 לפניו הזדעזע יוסף, שלא היה יודע על
 מה יבא הדבר. ביון שאמר ובגפן
 שלשה שריגים, מיד התעוררה רוחו
 ונוסף באור, והסתפל בדמות אביו, ואז
 האירה רוחו וידע את הדבר.

וְהָיָא כְּפָרַחַת עֲלֵתָה נְצָה, דְּהָא בְּגֵינֵיהוֹן סְלָקָא
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאִתְבְּרַכַת מִעַם מְלָכָא עֲלָאָה.
 הַבְּשִׁילוֹ אֲשַׁבְּלֵתִיהָ עֲנָבִים, אֵלִין אֵינּוֹן צְדִיקָא
 דְּעֲלָמָא, דְּאֵינּוֹן פְּעֲנָבִים מְבוֹשָׁלִים בְּדָקָא חָזִי. דְּבַר
 אַחַר הַבְּשִׁילוֹ אֲשַׁבְּלֵתִיהָ עֲנָבִים, דָּא הוּא יִין
 דְּאִתְנַטִּיר בְּעֲנַבֵּיהוּ מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית. עַד הָכָא
 אִתְבְּשֵׁר יוֹסֵף בְּחֵלְמוֹהּ, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה חֵלְמָא אִיהוּ
 דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּאִית חֵלְמוֹן לֵיהּ, וְלֹאֲחֲרָנִין. וְאַקָּח אֶת
 הָעֲנָבִים, דְּאִיהוּ לֵיהּ לְגַרְמִיהּ.

תְּנִינָן, הָאֵי מָאן דְּחָמֵי עֲנָבִין תְּחוּרִין בְּחֵלְמָא, סִימָן
 יָפָה לוֹ, אוֹכְמֵי לָא. מָאֵי טַעְמָא, בְּגִין
 דְּאִיהוּ רְזָא דְתֵרִין דְּרֵגִין יְדִיעֵן, אֵינּוֹן אוֹכְמֵי וְתוּרֵי.
 הָאֵי אִיהוּ טַב, וְהָאֵי אִיהוּ דְלָא טַב, וְכִלְהוּ עֲנָבִין
 בְּרֹזָא דְמְהִימְנוּתָא תְּלִיין. וְעַל דָּא מִתְפָּרְשָׁן

לשון הקודש

שְׁלוֹ, מִשּׁוּם שְׂיֵשׁ לוֹ חִלּוּמוֹת, וְלֹאֲחֲרִים.
 וְאַקָּח אֶת הָעֲנָבִים, שְׁהוּא לוֹ, לְעַצְמוֹ.
 שְׂנִינָנוּ, מִי שְׂרֹאָה עֲנָבִים לְבָנִים
 בְּחִלּוֹם, סִימָן יָפָה לוֹ. שְׁחֹרִים – לָא.
 מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁהוּא הַסּוּד שֶׁל שְׁתֵּי
 דְרָגוֹת יְדוּעוֹת, אוֹתָם שְׁחֹרִים וְלְבָנִים.
 זֶה הוּא טוֹב, וְזֶה הוּא לֹא טוֹב, וְכֵן
 הָעֲנָבִים תְּלוּוִים בְּסוּד הָאֲמוּנָה, וְעַל כֵּן
 נִפְרָדִים בְּחֻכְמָה, הֵן לְטוֹב הֵן לְרַע. אֵלוֹ

וְהָיָא כְּפָרַחַת עֲלֵתָה נְצָה, שְׁהֵרֵי
 בְּגִלְמֵם עוֹלָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּמִתְבְּרַכַת
 מִעַם הַמְּלָךְ הָעֲלִיּוֹן. הַבְּשִׁילוֹ אֲשַׁבְּלֵתִיהָ
 עֲנָבִים – אֵלוֹ הַצְּדִיקִים שֶׁל הָעוֹלָם,
 שֶׁהֵם כְּמוֹ עֲנָבִים מְבוֹשָׁלִים כְּרָאוּי. דְּבַר
 אַחַר הַבְּשִׁילוֹ אֲשַׁבְּלֵתִיהָ עֲנָבִים – זֶהוּ
 הַיִּין הַמְּשֻׁמֵּר בְּעֲנָבָיו מִשְׁשֶׁת יָמֵי
 בְּרֵאשִׁית. עַד כָּאן הַתְּבַשֵּׁר יוֹסֵף
 בְּחִלּוּמוֹ, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה הַחִלּוֹם הוּא

בְּחֻמְתָּא, הֵן לְטַב, הֵן לְבִישׁ. אֵלִין עֲרִיבִין רַחֲמֵי,
וְאֵלִין אֲשַׁנְחוּתָא דְרַחֲמֵי.

תָּא חַזִי, אָדָם הָרֵאשׁוֹן, אֲנִתְתִּיה סַחְטָא לִיה עֲנָבִין,
וְגַרְיַמַת לִיה מוֹתָא, וְלִכְל יִשְׂרָאֵל, וְלִכְל עֲלָמָא.
נַח אַתָּא לְחַזִי עֲנָבִין, וְלֹא אֲתַנְטֵר בְּדָקָא יְאוּת, מַה
כְּתִיב, (בראשית ט) וַיֵּשֶׁת מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בַּתּוֹךְ
אֶהְלֶה, בְּה"א. בְּנֵי אֶהְרֹן, שְׁתוּ חֲמָרָא מִנֵּיהּוּ, וְקָרִיבוּ
קַרְבָּנָא בְּחַהּוּא חֲמָרָא, וּמִיתוּ, וְהָא אֲתַמָּר. וּבְגִין כְּדָ
כְּתִיב, (דברים לב) עֲנַבְמוּ עֲנָבֵי רוּשׁ אֲשַׁכְּלַת מְרֹרֶת לָמוֹ,
בְּגִין דְּאֵינּוּן עֲנָבִין וְרַמֵי הֵאִי.

חֲמָא עֲנָבִין דְּאֵינּוּן טָבִין, בְּחַהּוּא כְּרָם, וְדָקָא
סְלָקִין נִיחָא וְרִיחָא בְּדַרְגִין שְׁלִימִין, בְּדָקָא
יְאוּת. וְעַל דָּא יוֹסֵף יָדַע מַלְחָה, וְאֲסַתְכַּל בְּעַקָּרָא,
וּפְשֵׁר חֲלָמָא עַל בְּרִייה. בְּגִין דְּאֲתַבְּשֵׁר בְּחַהּוּא

לשון הקודש

עֲרִיבִים רַחֲמִים, וְאֵלוּ הַשְּׁנֵחָה שֶׁל
רַחֲמִים.
בֵּא רְאֵה, אָדָם הָרֵאשׁוֹן, אֲשֶׁתוּ סַחְטָה
לוֹ עֲנָבִים וְנִרְמָה לוֹ מוֹת וְלִכְל יִשְׂרָאֵל
וְלִכְל הָעוֹלָם. נַח בֵּא לְעֲנָבִים הַלְלוּ, וְלֹא
נִשְׁמַר כְּרֵאוּי, מַה כְּתוּב? (בראשית ט) וַיֵּשֶׁת
מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בַּתּוֹךְ אֶהְלֶה,
בְּה"א. בְּנֵי אֶהְרֹן שְׁתוּ יַיִן מֵהֶם,

וְהַקְרִיבוּ קַרְבָּן בְּאוֹתוֹ הַיַּיִן וּמִתּוֹ, וְהָרִי
נִתְבָּאֵר. וּמִשׁוּם כְּדָ כְּתוּב (דברים לב)
עֲנַבְמוּ עֲנָבֵי רוּשׁ אֲשַׁכְּלַת מְרֹרֶת לָמוֹ,
מִשׁוּם שְׁאוּתֶם הָעֲנָבִים וְרַמּוּ אֶת זֶה.
רְאֵה עֲנָבִים שְׁהֵם טוֹבִים בְּאוֹתוֹ הַכְּרָם
שְׁמַעְלִים נַחַת וְרִיחַ בְּדַרְגוֹת שְׁלֵמוֹת
כְּרֵאוּי. וְעַל זֶה יוֹסֵף יָדַע אֶת הַדְּבָר
וְהַסְתַּכַּל בְּעַקָּר וּפְתַר הַחֲלוֹם עַל בְּרִיּוֹ,

חֲלָמָא, בְּדַקָּא יְאוּת. וּבְגִין כֶּךָ פֶּשֶׁר פֶּשְׂרָא לְטַב,
וְאִתְקַיִים חֲבִי.

מַה בְּתִיב. וַיֵּרָא שֵׁר הָאֲפִים כִּי טוֹב פִּתְרַ וַיֹּאמֶר
אֵל יוֹסֵף אֵף אֲנִי בְחַלּוּמֵי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סְלֵי
חֲרִי עַל רֹאשִׁי. תָּא חֲזִי, אֲרוּרִין אֵינּוֹן רִשְׁיַעֲיָא, דְּכָל
עוֹבְדֵיהוֹן כְּלָחוֹן לְבִישׁ. וְכָל אֵינּוֹן מְלִין דְּאֵינּוֹן אֲמַרִין,
כְּלָחוֹ לְבִישׁ, וְלֹאֲבֹאֲשָׂא.

כִּיּוֹן דְּפִתַח פּוּמִיָּה בְּאָף, מִיַּד דְּחִיל יוֹסֵף, וַיַּדַּע דְּכָל
מְלוֹי אֵינּוֹן לְאֲבֹאֲשָׂא, וּבְשׁוֹרָה דְּבִישׁ בְּפּוּמִיָּה.
וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סְלֵי חֲרִי עַל רֹאשִׁי, כְּדִין יַדַּע יוֹסֵף
דְּאִתְבְּשֵׁר עַל חֲרִיבוֹ דְּבִי מְקַדְשָׂא, וַיִּשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא,
דִּיתְגָּלוֹן מֵאַרְעָא קַדִּישָׂא.

חֲמִי מַה בְּתִיב, וּבִסְל הָעֲלִיּוֹן מִכָּל מֵאֲכַל פְּרַעָה
מַעֲשֵׂה אִפְהָ וְהָעוֹף אֲכַל אֶתְם מִן הַסֵּל מֵעַל

לשון הקודש

משום שהתבשר באותו החלום כראוי, וכן פתרו הפתרון לטוב וכך התקיים.
מַה בְּתוֹב? וַיֵּרָא שֵׁר הָאֲפִים כִּי טוֹב פִּתְרַ וַיֹּאמֶר
אֵל יוֹסֵף אֵף אֲנִי בְחַלּוּמֵי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סְלֵי חֲרִי עַל רֹאשִׁי. בֵּא
רְאָה, אֲרוּרִים הֵם הַרְשָׁעִים, שְׂכַל
מַעֲשֵׂיהֶם כָּלָם לְרַע, וְכָל אוֹתָם הַדְּבָרִים
שֶׁהֵם אוֹמְרִים, כָּלָם לְרַע וְלָהֳרַע.
כִּיּוֹן שִׁפְתָּה אֶת פִּי בְּאָף, מִיַּד פִּתְרַ
יוֹסֵף, וַיַּדַּע שְׂכַל דְּבָרֵי הֵם לְהָרַע
וּבְשׁוֹרָה שֶׁל רַע כְּפִיּוֹ. וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סְלֵי
חֲרִי עַל רֹאשִׁי. אִזּוֹ יַדַּע יוֹסֵף שֶׁהִתְבְּשֵׁר
עַל חֲרִיבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וַיִּשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא,
שִׁיגְלוֹ מִן הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה.
רְאָה מַה בְּתוֹב, וּבִסְל הָעֲלִיּוֹן מִכָּל

ראשי. אליו אינון שאר עמיו, דמתבנשי עליהו
 דישראל, וקטלי לון, וחרבי ביתיהו, ומפזרי לון
 לארבע סטרי דעלמא. וכלא אסתכל יוסף, וידע
 דההוא חלמא על ישראל, פד יהון בחיובא קמי
 מלכא, מיד פשר ליה פשרא לביש, ואתקיים ביה.

ותא חזי תרין דרגין אליו, דקא חמא האי, וחמא
 האי. דא חמא (דכא) (דף קצב ע"ב) פד סליק, וקא
 שליט דרגא עלאה, ואתנהיר סהרא. ודא חמא,
 דאתחשף ושלטי עלה חיויא בישא. ובגין כך אסתכל
 יוסף בדהוא חלמא, ופשר ליה פשרא לביש. ועל
 דא, כלא בפישרא קיימא, ודא ודא חמו, באליון תרין
 דרגין, דשליט דא, ושלטי דא.

רבי יהודה פתח, (תהלים נא) לב טהור ברא לי אלהים
 ורוח נכון חדש בקרבי, האי קרא אוקמוה,

לשון הקודש

זה וראה זה - זה ראה בשעולה ושולטת
 הדרגה העליונה ומאירה הלכנה, וזה
 ראה שגחשף ושולט עליה הנחש הרע,
 ומשום כך הסתכל יוסף בחלום ההוא,
 ופתר אותו פתרון לרע. ועל כן הפל
 עומד בפתרון, וזה וזה ראו, בשתי
 הדרגות הללו, ששולט זה ושולט זה.

רבי יהודה פתח, (תהלים נא) לב טהור ברא
 לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי. את

מאכל פרעה מעשה אפה והעוף אכל
 אתם מן הפל מעל ראשי. אלו הם שאר
 העמים שמתבנסים על ישראל והורגים
 אותם ומחריבים ביתם ומפזרים אותם
 לארבעת צדדי העולם. והפל הסתכל
 יוסף, וידע שאותו החלום על ישראל
 בשיהיו בחיוב לפני המלך. מיד פתר לו
 פתרון לרע, והתקיים בו.

ובא וראה, שתי הדרגות הללו שראה

אָבַל לֵב טָהוֹר, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (מלכים א ג) וְנָתַתָּ
 לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ וְגו', וְכַתִּיב (משלי טו) וְטוֹב לֵב מוֹשֶׁתֶּה
 תְּמִיד, וּבְגִין כֶּךָ לֵב טָהוֹר וְדָא.

וְרוּחַ נָכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי, דָּא הוּא רוּחַ נָכוֹן וְדָא.
 כְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת
 עַל פְּנֵי הַמַּיִם. וְאֵתְעֵרוּ, זֶה רוּחוֹ שֶׁל מֹשִׁיחַ. וְאֵתְעֵרוּ,
 (יחזקאל יא) וְרוּחַ חֲדָשָׁה אָתֶן בְּקִרְבְּכֶם. וְצִלִּי דָוִד, הֵהוּא
 רוּחַ נָכוֹן, חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי.

בְּגִין דְאֵית מְסִטְרָא אַחֲרָא, לֵב טָמֵא וְרוּחַ עוֹעִים,
 דְאֵסְטִי לְבִנִי עַלְמָא, וְדָא הוּא רוּחַ טוֹמְאָה,
 דְאֵקְרִי רוּחַ עוֹעִים. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ישעיה יט) יִי מִסְךְ
 בְּקִרְבָּה רוּחַ עוֹעִים. וְעַל דָּא וְרוּחַ נָכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי.
 מָאִי חֲדָשׁ. דָּא חֲדוּשָׁא דְסִיְהָרָא. בְּשַׁעֲתָא דְאֵתְחֲדָשׁ
 סִיְהָרָא, דָּוִד מְלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֵי וְקַיִים וּבְגִין כֶּךָ חֲדָשׁ.

לשון הקודש

אותו רווח נכון חדש בקרבני.
משוּם שׁוּשׁ מהצד האחר לב טמא ורוח
 עוֹעִים שְׁמִסְטָה אֵת בְּנֵי הָעוֹלָם, וְזוּ הִיא
 רוּחַ טְמֵאָה שְׁנִקְרָאת רוּחַ עוֹעִים, כְּמוֹ
 שְׁנִאָמַר (ישעיה יט) ה' מִסְךְ בְּקִרְבָּה רוּחַ
 עוֹעִים, וְעַל כֵּן וְרוּחַ נָכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי.
 מַה זֶה חֲדָשׁ? זֶה חֲדוּשׁ הַלְבָנָה. בְּשַׁעֲה
 שְׁמַתְחֲדָשׁת הַלְבָנָה, דָּוִד מְלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֵי
 וְקַיִם, וּמְשׁוּם כֶּךָ חֲדָשׁ.

הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוּחוֹ, אָבַל לֵב טָהוֹר, כְּמוֹ
 שְׁנִאָמַר (מלכים א ג) וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ
 וְגו', וְכַתוּב (משלי טו) וְטוֹב לֵב מוֹשֶׁתֶּה
 תְּמִיד, וּמְשׁוּם כֶּךָ לֵב טָהוֹר וְדָא.

וְרוּחַ נָכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי – זֶהוּ רוּחַ נָכוֹן
 וְדָא, כְּמוֹ שְׁנִאָמַר (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים
 מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְהֵתְעוֹרְרוּ, זֶה רוּחוֹ
 שֶׁל הַמֹּשִׁיחַ, וְהֵתְעוֹרְרוּ (יחזקאל יא) וְרוּחַ
 חֲדָשָׁה אָתֶן בְּקִרְבְּכֶם. וְדָוִד הַתְּפִלָּל,